

Семінарське заняття 3.

Тема 1.5. Представництво.

Тема семінарського заняття: Види представництва. Передоручення

Навчальна мета: дослідити представництво, як відповідну категорію цивільного права, висвітлити види представництва та їх ознаки, а також проаналізувати порядок передоручення за довіреністю.

Шановні студенти, Вам необхідно пройти тест за посиланням, яке буде надане під час відео-конференції. Також виконати модульну контрольну роботу.

План

1. Особливості змісту поняття представництва у цивільному праві України.
2. Сутність та особливості договірної представництва.
3. Законне представництво як підстава виникнення цивільних правовідносин.
4. Правова природа представницьких повноважень органів і посадових осіб юридичної особи.
5. Загальні аспекти передоручення.

Ключові поняття: дії, правовідносини, представництво, довіреність, закон, представник, недоговірне представництво, правочин, повноваження, довіра, сторони угоди.

Теми рефератів

1. Правове регулювання відносин представництва у цивільному праві
2. Правова природа довіреності як особливого документу, що підтверджує повноваження представника.
3. Довіреність як вид фідучіарного правочину.

Питання для активізації пізнавальної діяльності

1. Які права можуть здійснюватися за допомогою представництва?
2. Визначте поняття **значення представництва**.
3. Назвіть суб'єктів представництва.
4. Які підстави виникнення представництва Ви можете назвати?
5. Перерахуйте види представництва.
6. Які акти юридичної особи є підставою для виникнення представницьких повноважень?
7. Назвіть підстави виникнення повноваження у відносинах за участю юридичної особи.
8. Назвіть суб'єктний склад органів і посадових осіб, які відповідно до положень чинного цивільного та господарського законодавства можуть бути наділені квазіпредставницькими повноваженнями.

Методичні рекомендації:

В першому питанні необхідно висвітлити суть категорії представництва відповідно до цивільного законодавства, виокремити ознаки даного поняття, розкрити його значення згідно з Цивільним кодексом України, а також обґрунтувати види представництва.

Представництво класифікують залежно від підстав його виникнення. Так, відповідно до ч.3 ст.237 Цивільного кодексу України, представництво виникає на підставі договору (договірне або представництво за договором), закону (законне або представництво за законом), акта органу юридичної особи (договірне або законне в залежності від походження такого акту) та з інших підстав, встановлених актами цивільного законодавства.

В другому питанні необхідно проаналізувати правову природу договірної представництва. Також важливо зазначити, що договірне представництво виникає за волею дієздатної особи, яка звертається за допомогою до представника для вчинення правочинів.

В третьому питанні необхідно розглянути основні положення представництва на підставі закону та обґрунтувати критерії відмежування від договірної представництва. Частина 3 ст. 247 ЦК України нормативно закріплює представництво за законом як вид представництва загалом. Таким чином, крім договірної, в цивільному праві виділяють представництво за законом. Основною метою такого представництва є забезпечення реалізації прав і законних інтересів осіб, які внаслідок певних об'єктивних причин не можуть це робити самостійно.

Також окремо слід зупинитися на суб'єктному складі представництва за законом. Представництво, яке виникає на підставі закону, охоплює широкий суб'єктний склад, включаючи правовідносини, що виникають між малолітніми, неповнолітніми, обмежено дієздатними, недієздатними тощо особами, з одного боку, й батьками (усиновлювачами), опікунами, піклувальниками, прийомними батьками тощо, з іншого боку, в аспекті внутрішніх відносин представництва, а також у зовнішніх відносинах – із третіми особами, в тому числі органами державної влади та місцевого самоврядування. Особливістю цього суб'єктного складу є його детальне закріплення на законодавчому рівні й наявність численних меж та обмежень повноважень законних представників. У цьому полягає головна функція законного представництва – захист прав та інтересів окремих категорій осіб, які, з огляду на різні фактори, не здатні самотійно набувати прав або користуватися ними.

Також студенти повинні проаналізувати причини виникнення представництва за законом. До таких причин варто зарахувати вік (представництво батьками, усиновлювачами, опікунам (піклувальниками), прийомними батьками та батьками-вихователями дитячого будинку сімейного типу малолітніх і неповнолітніх осіб); стан психічного здоров'я (представництво опікунами чи піклувальниками недієздатних осіб, які внаслідок душевної хвороби чи розумової відсталості не можуть самотійно висловлювати свою волю щодо вчинення юридичних дій).

Студенти мають розглянути особливості такого представництва більш детально.

В четвертому питанні студенти повинні визначити правову природу представницьких повноважень, здійснюваних органами та посадовими особами юридичної особи від імені та в інтересах останньої.

В перше чергу студенти повинні зазначити, що підставою виникнення певних представницьких повноважень щодо представництва юридичної особи є акт її уповноваженого органу, яким комусь доручається (дозволяється) діяти як представнику. До таких актів можуть належати наказ про призначення на посаду, яка вимагає здійснення представницьких функцій (представництва в суді, складення юридичних актів, укладення угод), рішення вищих органів юридичної особи про делегування певній посадовій особі повноважень здійснювати її представництво, затвердження наказом посадової інструкції особи або статуту, де передбачаються представницькі повноваження тієї чи іншої посадової особи.

Важливим є також аспект співвідношення акта органу юридичної особи та довіреності: за загальним правилом закріпленим у ч. 2 ст. 244 ЦК України представництво за довіреністю може ґрунтуватися на акті органу юридичної особи, а отже, довіреність не є обов'язковою для виникнення та здійснення представницьких повноважень від імені юридичної особи, оскільки вона має такий же додатковий характер і призначена насамперед для третіх осіб, як і під час «зви- чайного» договірному представництва.

Слід зупинитися на підставах виникнення повноваження у відносинах за участю юридичної особи. А саме, визначити такі: 1) вказівки установчих документів, прийнятих на підставі закону, якими передбачається право (повноваження) певного органу чи органів юридичної особи діяти в її інтересах (наприклад, визначення в статуті господарського товариства переліку та структури його органів, а також компетенції та обсягу повноважень кожного з них). 2) членство в юридичній особі у випадках, коли можливість представництва ними інтересів юридичної особи передбачена спеціальним приписом закону (ч. 2 ст. 92 ЦК України). 3) волевиявлення юридичної особи та її представника відображене, як правило, у договорі між ними, яким найчастіше буває договір доручення або якийсь інший аналогічний договір із договорів цивільного права. 4) акт уповноваженого органу юридичної особи, яким певній особі доручається діяти як її представнику (призначення на посаду, яка вимагає виконання представницьких функцій).

Варто визначити безпосередній суб'єктний склад органів і посадових осіб, які відповідно до положень чинного цивільного та господарського законодавства можуть бути наділені квазіпредставницькими повноваженнями, то до таких треба віднести: 1) керівника (голову правління, директора, головного виконавчого директора тощо) підприємства, який без спеціального для цього доручення діє від його імені, репрезентує інтереси юридичної особи в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, інших підприємницьких та/або громадських організаціях, установах тощо; 2) правління (дирекція, директорат) як вищий виконавчий орган, що замість або поруч із керівником

наділений повноваженнями діяти від імені юридичної особи під час здійснення нею звичайних трансакцій, ведення переговорів, укладення, зміни або розірвання договорів та ін.; 3) загальні збори, загальні збори акціонерів як вищі органи юридичної особи, які переважно не діють на постійній основі та не займаються веденням поточних справ підприємства, а отже, і не здійснюють від її імені за загальним правилом тих квазіпредставницьких функцій, що покладаються на керівника і виконавчі органи юридичної особи; 4) у випадку повного та командитного товариства (лише в частині повних учасників останнього) діяти від імені юридичної особи можуть кожен із учасників такого товариства, якщо згідно із ч. 1 ст. 122 ЦК України засновницьким договором не визначено, що всі учасники ведуть справи спільно або що ведення справ доручено окремим учасникам.

До п'ятого питання. Представник зобов'язаний особисто вчинити дію, передбачену наданим йому повноваженням. Але він може також передоручити її здійснення іншій особі, якщо таке передоручення передбачене договором або дозволене тим, кого представляють, в іншій формі (у листі, телеграмі тощо).

Передоручення може також ґрунтуватися на положеннях акта цивільного законодавства.

Зокрема, таким спеціальним положенням акта цивільного законодавства є передбачене ч. 1 ст. 240 ЦК правило, згідно з яким представник має право здійснити передоручення, якщо це зумовлено метою охорони інтересів особи, яку він представляє.

Стаття 240 ЦК не регламентує порядок та форму передоручення, але оскільки останнє може мати місце лише при добровільному представництві, то передоручення здійснюється, як правило, шляхом видачі довіреності представником своєму заміснику. Але передоручення можливе і шляхом внесення змін у договір (договір доручення або інший), який є підставою представництва.

Довіреність, що видається у порядку передоручення, підлягає нотаріальному посвідченню, крім випадків видачі довіреності на одержання заробітної плати, стипендії, пенсії, аліментів, інших платежів та поштової кореспонденції (поштових переказів, посилок тощо), яка може бути посвідчена посадовою особою організації, в якій довіритель працює, навчається, перебуває на стаціонарному лікуванні, або за місцем його проживання (ч. 4 ст. 245 ЦК). Строк, на який видається довіреність, не може перевищувати терміну дії основної довіреності, на підставі якої вона видана.

Представник, який передає свої повноваження іншій особі, мусить повідомити про це особу, яку він представляє, та надати їй необхідні відомості про особу, якій передані відповідні повноваження (замісника). Невиконання цього обов'язку покладає на особу, яка передала повноваження, відповідальність за дії замісника як за свої власні. Це правило закріплене в інтересах особи, яку представляють, оскільки у разі незгоди з передорученням особа, яку представляють, може в будь-який момент скасувати довіреність. Якщо ж представник не повідомив особі, яку представляє, про передоручення, він несе відповідальність за дії особи, якій передає повноваження, як за свої власні.

Оскільки при передорученні має місце передача представником його повноважень третій особі (заміснику), тобто відбувається заміна осіб у внутрішніх відносинах представництва із збереженням останніх, то це не впливає на існування самих відносин представництва. Тому правочин, вчинений після передоручення замісником первісного (головного) представника, так само створює, змінює, припиняє цивільні права та обов'язки особи, яку він представляє, як це було б при діях первісного представника.

ТЕРМІН ВИКОНАННЯ ДО 19.10.2021 р.

До уваги студентів!

Виконані роботи мають містити титульну сторінку, де необхідно зазначити наступне:

Модульний контроль № 1

з дисципліни «Цивільне та сімейне право»

Варіант №

студента-(ки) групи П -

(ПБ)

Оцінка буде виставлятися з урахуванням повноти відповіді, правильності, сучасності підібраних матеріалів та охайності в оформленні (вимоги до оформлення наведені в Додатку 1).

Номер варіанту МОДУЛЯ визначається за першою літерою прізвища студента відповідно до наступних варіантів :

Варіант № 1 - А, Д, З

Варіант № 2 - Г, Ж, К

Варіант № 3 - Б, Л,

Варіант № 4 - В, Н, Р

Варіант № 5 - Є, Т

Варіант № 6 - І, О, Ч

Варіант № 7 – П, Ф, Щ

Варіант № 8 – Ш, У

Варіант № 9 - Ц, Ю, Я

Варіант № 10 – С, М, Х

Модуль № 1

з дисципліни «Цивільне та сімейне право»

спеціальність 081 «Право»

Варіант № 1

1. *Загальні положення щодо участі держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних правовідносинах.
2. Поняття «передоручення».
3. Цивільна правоздатність і дієздатність юридичної особи.

Модуль № 1

з дисципліни «Цивільне та сімейне право»

спеціальність 081 «Право»

Варіант № 2

1. Поняття «представництво», його види та підстави виникнення.
2. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою.
3. Опіка і піклування над фізичною особою.

Модуль № 1

з дисципліни «Цивільне та сімейне право»

спеціальність 081 «Право»

Варіант № 3

1. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків. Загальні правові засади захисту цивільних прав та інтересів
2. Тлумачення змісту правочину і відмова від правочину. Недійсність правочину та його правові наслідки.
3. Поняття «річ», її основні характеристики та види.

Модуль № 1

з дисципліни «Цивільне та сімейне право»

спеціальність 081 «Право»

Варіант № 4

1. *Місце цивільного права у системі права України та зв'язок з іншими галузями права.
2. Цивільна правоздатність і правоздатність фізичної особи.
3. *Аналогія права та аналогія закону

Модуль № 1
з дисципліни «Цивільне та сімейне право»
спеціальність 081 «Право»
Варіант № 5

1. *Умови дійсності довіреності.
2. Органи державної влади, територіальних громад як органи публічно-правових утворень.
3. Поняття та види об'єктів цивільного права.

Модуль № 1
з дисципліни «Цивільне та сімейне право»
спеціальність 081 «Право»
Варіант № 6

1. Поняття «юридична особа», її ознаки та види.
2. *Загальні положення представництва за довіреністю.
3. Нематеріальні блага як об'єкти цивільного права

Модуль № 1
з дисципліни «Цивільне та сімейне право»
спеціальність 081 «Право»
Варіант № 7

1. Порядок створення юридичної особи.
1. *Результати робіт і послуг.
2. Поняття «правочин», його види. Чинність правочину, вимоги до чинності правочину.

Модуль № 1
з дисципліни «Цивільне та сімейне право»
спеціальність 081 «Право»
Варіант № 8

1. *Передача прав і виконання за цінним папером.
2. Цивільні правовідносини, їх склад.
3. Відповідальність за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад

Модуль № 1
з дисципліни «Цивільне та сімейне право»
спеціальність 081 «Право»
Варіант № 9

1. Загальні положення представництва за довіреністю.
2. Цивільні правовідносини: поняття, зміст і види. Підстави виникнення цивільних прав та обов'язків
3. *Припинення юридичної особи.

Модуль № 1
з дисципліни «Цивільне та сімейне право»
спеціальність 081 «Право»
Варіант № 10

1. *Нотаріальне посвідчення правочину.
2. Поняття, предмет, система, джерела та принципи цивільного права.
3. Загальні положення щодо участі держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних правовідносинах.

